

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІНВЕСТИВАННЯ"
для студентів напряму підготовки
6.030507 "Маркетинг"
усіх форм навчання**

Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри економіки та маркетингу.
Протокол № 9 від 17.12.2014 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: Орлов П. А.
Рубан В. В.

Р 58   Робоча програма навчальної дисципліни "Інвестування" для студентів напряму підготовки 6.030507 "Маркетинг" усіх форм навчання : [Електронне видання] / уклад. П. А. Орлов, В. В. Рубан. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 51 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій і семінарських (практичних) занять, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни. Наведено систему оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030507 "Маркетинг" усіх форм навчання.

Вступ

Активна, економічно обґрунтована інноваційна й інвестиційна діяльність підприємства є найважливішим чинником підвищення його конкурентоспроможності. Без інвестицій неможливе забезпечення зростання продуктивності праці, поліпшення його умов, підвищення якості продукції, що випускається, зниження викидів шкідливих речовин у навколишнє середовище. Інвестиції у розвиток соціальної сфери забезпечують зростання якості життя в країні.

У даній навчальній дисципліні розглядається сутність інвестицій, їх класифікація, джерела інвестицій на підприємствах різних форм власності.

Особлива увага приділяється питанням створення ефективної системи управління інвестиціями на підприємстві, спрямованої на досягнення його стратегічних цілей.

З огляду на важливу роль правильної оцінки ефективності інвестиційних проектів у навчальній дисципліні, розглядаються методи оцінки ефективності інвестицій, розроблені в країнах Співдружності Незалежних Держав (СНД) та закордонних промислово розвинутих країнах. Докладно розглянуті найбільш розповсюджені закордонні методи аналізу інвестиційних проектів на основі показників "чиста поточна вартість (NPV)", "коефіцієнт внутрішньої рентабельності проекту (IRR)", "модифікований коефіцієнт внутрішньої рентабельності проекту (MIRR)", "період повернення капіталовкладень (PBP)" тощо. Теоретичні знання, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни, закріплюються на практичних і семінарських заняттях.

Деякі питання оцінки супутніх результатів інвестиційних проектів краще були розроблені в країнах СНД. З огляду на важливість цих питань, багато уваги приділяється комплексній оцінці ефективності інвестиційних проектів з обліком не тільки економічних, але й соціальних та екологічних корисних результатів. На основі комплексного підходу розглядаються питання планування інвестицій на підприємстві.

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти одержать теоретичні знання та практичні навички з обліку інфляції й ризику при визначенні ефективності інвестиційних проектів. Кожному студенту варто

зосередити увагу на самостійній роботі з вітчизняною та закордонною літературою, а також вивченню нових нормативних актів, що стосуються інвестиційної діяльності підприємств в Україні.

Питання, що розглядаються у даній навчальній дисципліні, вивчаються в безпосередньому зв'язку з основними методологічними й організаційно-економічними положеннями теорії менеджменту, макро- та мікроекономіки, економіки підприємства, фінансів, маркетингу й інших дисциплін, досліджуваних під час підготовки фахівців з маркетингу.

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає лекції, семінарські та практичні заняття, самостійну підготовку студентів. Така структура навчальної дисципліни повинна сприяти його кращому засвоєнню.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Вибіркова	
Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030507 "Маркетинг"	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 108		3-й	4-й
		Семестр	
6-й		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		28 год	16
		Практичні, семінарські	
		28 год	16
		Самостійна робота	
		52 год	256 год
		Вид контролю	
залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 108 %;

для заочної форми навчання – 12,5 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – дати студентам теоретичні знання і практичні навички стосовно оцінки стану й управління інвестиційною діяльністю підприємств у сучасних умовах.

Головними **завданнями** дисципліни є:

ознайомлення з економічною сутністю інвестицій та інновацій і їх роль у підвищенні конкурентоспроможності підприємства;

визначення пріоритетів інвестиційної політики держави, методів державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств;

оволодіння методикою оцінювання та прогнозування інвестиційної привабливості підприємств;

формування вмінь розробки стратегічних напрямків інвестиційної діяльності підприємства;

вивчення основних методів вибору оптимального інвестиційного портфеля;

оволодіння методичним інструментарієм оцінювання ефективності інвестування в умовах невизначеності і ризику;

проведення аналізу ефективності реальних інвестиційних проектів;

забезпечення набуття навичок з ефективного формування портфеля реальних інвестицій підприємства;

визначення особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства;

формування вмінь та навичок розробки стратегії управління портфелем цінних паперів.

Об'єктом навчальної дисципліни є інвестиційна діяльність підприємств.

Предметом навчальної дисципліни є теоретико-методологічні та методичні основи інвестиційної діяльності підприємств.

Дана навчальна дисципліна пов'язана з іншими економічними дисциплінами: "Політична економія", "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Фінанси", "Менеджмент", "Маркетинг", "Економіка підприємства". Знання з вказаних вище дисциплін дозволяють студентам освоїти теоретичні положення інвестиційної діяльності, дають можливість придбати визначені навички в галузі управління інвестиціями на підприємстві.

Вивчаючи навчальну дисципліну, студенти повинні **знати**:

поняття та класифікацію інвестицій;

види ефектів, забезпечуваних заходами НТП;

основні принципи розрахунків порівняльної ефективності альтернативних варіантів інвестицій;

порядок наведення варіантів у порівняному вигляді;

порядок обліку фактора часу в розрахунках ефективності;

основні методи розрахунку ефективності капітальних вкладень, розроблені в країнах СНД;

методи розрахунку ефективності інвестицій, розроблені за кордоном;

показники ефективності інвестицій;

особливості розрахунків ефективності в умовах інфляції;

залежність обсягу інвестицій від величини річної банківської процентної ставки за кредитами;

методи обліку ризику;
методи ранжування інвестиційних проектів;
джерела фінансування інвестицій на підприємствах різних форм власності;

принципи планування інвестицій;
методи та форми контролю інвестицій;
форми державної підтримки інвестиційної діяльності;

вмісту:

вибрати кращий варіант капітальних вкладень з ряду альтернативних;
обґрунтувати вибір норми дисконтування;
призвести різночасні витрати й результати до одного моменту часу;
зробити вартісну оцінку супутніх корисних соціальних і екологічних результатів;

розрахувати розмір реальної банківської процентної ставки на основі номінальної;

визначити норму та частку самофінансування на підприємстві;

розрахувати річний економічний ефект заходу щодо удосконалювання технології виробництва;

визначити інтегральний економічний ефект за життєвий цикл заходу;

розрахувати чистий дисконтований результат проекту, коефіцієнт ефективності одноразових витрат (внутрішньої рентабельності), період повернення одноразових витрат і інші показники ефективності інвестицій;

оцінити ризик інвестиційного проекту;

розрахувати економічний ефект від розробки й освоєння серійного виробництва нової продукції;

визначити ефективність інвестиційного проекту за допомогою декількох критеріїв: чистого дисконтованого результату проекту, коефіцієнта внутрішньої рентабельності, коефіцієнта рентабельності;

розрахувати економічний ефект інвестиційного проекту з урахуванням інфляції;

виконати розрахунки ефективності інвестиційного проекту з урахуванням фактора невизначеності (ризик);

провести ранжування інвестиційних проектів.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ОНПЕІД* 1	Здатність до розуміння теоретичних, економічних, організаційних аспектів інвестиційної діяльності підприємства	Здатність до розуміння предмету і задач дисципліни
		Здатність до розуміння сутності інвестиційної діяльності та вміння працювати у групі
		Здатність до ідентифікації суб'єктів і об'єктів інвестиційної діяльності
		Здатність до розуміння змісту кожного етапу управління інвестиціями
		Здатність до розуміння інструментів державного регулювання інвестиційної діяльності
		Здатність до визначення ефективності інвестицій, розроблених у країнах СНД
ОНПЕІД 2	Здатність до визначення напрямів підвищення ефективності реального інвестування	Здатність до визначення ефективності реальних інвестицій
		Здатність до розуміння порядку врахування ризику при оцінці інвестиційних проектів
		Здатність до врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливостей розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції
		Здатність до розрахунку порівняльної ефективності реальних інвестицій
		Здатність до визначення ефективності освоєння випуску нової продукції
		Здатність до розуміння принципів управління інвестиційним портфелем цінних паперів
		Здатність до розуміння сутності функціонування транснаціональних корпорацій (ТНК) і багатонаціональних компаній (БНК)
		Здатність до розуміння особливостей ціноутворення в інвестиційній сфері України

* Обґрунтування напрямів підвищення ефективності інвестиційної діяльності

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні, економічні, організаційні аспекти інвестиційної діяльності підприємства та оцінки її ефективності

Тема 1. Предмет і задачі навчальної дисципліни

Роль інвестицій у підвищенні ефективності виробництва та у розвитку соціальної сфери. Необхідність управління інвестиціями. Предмет навчальної дисципліни. Оцінка ефективності інвестиційних проектів,

планування та контроль інвестицій як взаємозалежні задачі. Місце навчальної дисципліни в системі економічних дисциплін.

Тема 2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві

Поняття інвестицій. Роль науково-технічного прогресу й інвестицій у підвищенні ефективності суспільного виробництва.

Поняття нововведень (інновацій), ефекту й ефективності.

Види інновацій. Економічний, соціальний, екологічний, науково-технічний, ресурсний ефект нової техніки.

Тема 3. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності

Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності. Підприємства і їх об'єднання. Фінансово-кредитні установи. Функціональні учасники інвестиційного процесу.

Основні джерела інвестицій на підприємствах різних форм власності. Основні види інновацій на підприємстві. Роль інвестицій у підвищенні конкурентоспроможності продукції та підприємства. Необхідність, мета, зміст управління інвестиціями на підприємстві. Суб'єкти управління. Планування інвестицій: довгострокове, короткострокове та поточне.

Показники стану інвестиційної діяльності на підприємстві: темпи зростання інвестицій, обсяг валового самофінансування, чисті інвестиції. Частка та норма самофінансування.

Тема 4. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві

Державне регулювання інвестиційної діяльності.

Інвестиційна стратегія як система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємств. Період формування інвестиційної стратегії та факторів. Його визначальні: вид виробленої продукції (засоби виробництва й предмети споживання). Основні етапи розробки інвестиційної стратегії. Стратегічні напрямки: реальні інвестиції та фінансові, галузева концентрація і диверсифікованість інвестиційної діяльності. Вплив розміру підприємства на вибір стратегії інвестування.

Стратегія формування інвестиційних ресурсів. Прогнозування потреби в інвестиціях.

Довгостроковий, середньостроковий і річний план інвестицій. Критерії та порядок ранжирування інвестиційних проектів. Безповоротні витрати й вплив на ранжирування варіантів інвестицій. Критерії ранжирування

інвестиційних проектів. Якісний аналіз і добір інвестиційних проектів. Формування інвестиційного портфеля підприємства. Вибір джерел фінансування інвестицій. Методи фінансування інвестиційних проектів: самофінансування, акціонування, кредити, лізинг, змішане фінансування.

Мета та форми контролю інвестиційного процесу на підприємстві. Порівняння очікуваних і фактичних результатів інвестиційних проектів. Використання даних контролю для підвищення обґрунтованості планування інвестицій.

Тема 5. Державне регулювання інвестиційної діяльності

Залежність темпів економічного зростання країни від інвестицій. Види державної підтримки інвестиційної діяльності.

Вплив величини дисконтної ставки НБУ на обсяг інвестицій. Стан інвестиційної діяльності в Україні та прийняті заходи для її активізації. Спеціальні режими інвестиційної діяльності та вільні економічні зони.

Тема 6. Методи визначення ефективності інвестицій, розроблені в країнах СНД

Поняття загальної й порівняльної ефективності капітальних вкладень. Показники загальної ефективності капітальних вкладень на рівні держави та підприємства. Критерій приведених витрат: економічна сутність у сфері застосування. Показники річного й інтегрального економічних ефектів.

Показники порівняльної ефективності капітальних вкладень: капітальні та поточні витрати, строк окупності капітальних вкладень, коефіцієнти ефективності.

Основні положення методичних рекомендацій з комплексної оцінки ефективності заходів, спрямованих на прискорення НТП (1988 р.).

Порядок врахування фактора часу в розрахунках ефективності капітальних вкладень. Розрахунок супутніх результатів соціальних і екологічних. Оцінка фактора невизначеності.

Змістовий модуль 2. Основні напрями підвищення ефективності реального інвестування

Тема 7. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах

Укрупнені методи, засновані на розрахунку річних (середньорічних) показників. Метод аннуїтету. Методи, засновані на розрахунку показників за цикл інвестиційного проекту та дисконтуванні грошових потоків.

Показник чистого поточного доходу (NPV), сутність і порядок розрахунків. Вибір норми дисконту.

Показники ефективності: строк окупності (період повернення) інвестицій (PBP), коефіцієнт рентабельності проекту (PI), коефіцієнт внутрішньої рентабельності (IRR). Переваги й недоліки закордонних методів. Модифікований коефіцієнт внутрішньої рентабельності проекту (MIRR). Ризик і методи його обліку в розрахунках ефективності інвестицій.

Тема 8. Порядок врахування ризику при оцінці інвестиційних проектів

Ризики систематичні і несистематичні. Облік ризику за допомогою коректування величини норми дисконтування. Методи, засновані на розрахунку величини стандартного відхилення і коефіцієнта варіації. Оцінка стійкості проекту. Способи зниження ризику. Основні підходи до оцінки ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції.

Тема 9. Врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливості розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції

Розподіл заходів на дві групи залежно від стабільності щорічних корисних результатів і періоду інвестування. Розрахунок річного й інтегрального економічних ефектів на основі показників прибутку, що залишається в розпорядженні підприємств, і економії економічних (приведених) витрат з урахуванням вартості оцінки супутніх результатів. Особливості розрахунків ефективності в умовах високих темпів інфляції. Порядок розрахунку вартісної оцінки супутніх результатів. Показники ефективності капіталовкладень, особливості оцінки ефективності заміни устаткування. Оцінка ефективності на основі показників чистої дисконтованої вартості (доходу).

Тема 10. Порівняльна ефективність реальних інвестицій

Сутність оцінки порівняльної ефективності альтернативних інвестиційних проектів. Основні способи попереднього приведення порівнюваних варіантів у порівняльний вид за обсягом і якістю виробленої продукції (робіт). Коефіцієнт приведення різночасних витрат і результатів. Порядок вибору бази порівняння. Поняття безповоротних витрат і їхній вплив на вибір кращого варіанта. Принцип розгляду максимального числа альтернативних варіантів інвестицій. Необхідність і порядок обліку фактора невизначеності.

Тема 11. Оцінка ефективності освоєння випуску нової продукції

Порядок розрахунку інтегрального ефекту освоєння нової продукції, реалізованої на внутрішньому ринку. Особливості визначення інтегрального ефекту при реалізації продукції на зовнішньому ринку. Методи оцінки собівартості продукції, що розробляється. Коефіцієнт ефективності та період повернення одноразових витрат: порядок розрахунку та економічна сутність.

Тема 12. Фінансові інвестиції

Основні інструменти фінансового ринку: акції, облігації, ощадні сертифікати, інвестиційні сертифікати. Переваги та недоліки фінансових інвестицій. Оцінка привабливості акцій. Коефіцієнт ефективності інвестицій у цінні папери: сутність і порядок розрахунку.

Розвиток фондового ринку в Україні. Інвестиційні операції фінансово-кредитних установ.

Принципи управління інвестиційним портфелем цінних паперів. Забезпечення раціонального співвідношення прибутковості та ліквідності.

Тема 13. Організаційно-правові форми регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу

Основні способи виконання робіт, пов'язаних з реалізацією інвестиційних проектів.

Тендери як форма вибору підрядчиків і постачальників на конкурентній основі.

Коротка характеристика договорів між учасниками інвестиційного процесу.

Фінансове забезпечення інвестиційних проектів.

Тема 14. Проектування і ціноутворення у сфері інвестиційної діяльності

Основні положення з проектування підприємств, будівель і споруд.

Особливості ціноутворення в інвестиційній сфері України.

Кошторисна документація в будівництві.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з програмою дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її змістових

модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни "Інвестування" здійснюється у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття; самостійна робота студентів; контрольні заходи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів. Змістовий модуль – це відносно окремих самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Тематичний план даної навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні і семінарські заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теоретичні, економічні, організаційні аспекти інвестиційної діяльності підприємства та оцінки її ефективності				
Тема 1. Предмет і задачі навчальної дисципліни	8	2	2	4
Тема 2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві	8	2	2	4
Тема 3. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності	8	2	2	4
Тема 4. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві	8	2	2	4
Тема 5. Державне регулювання інвестиційної діяльності	8	2	2	4
Тема 6. Методи визначення ефективності інвестицій, розроблені в країнах СНД	8	2	2	4
Змістовий модуль 2. Основні напрями підвищення ефективності реального інвестування				
Тема 7. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах	8	2	2	4

1	2	3	4	5
Тема 8. Порядок врахування ризику при оцінці інвестиційних проектів	8	2	2	4
Тема 9. Врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливості розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції	8	2	2	4
Тема 10. Порівняльна ефективність реальних інвестицій	8	2	2	4
Тема 11. Оцінка ефективності освоєння випуску нової продукції	7	2	2	3
Тема 12. Фінансові інвестиції	7	2	2	3
Тема 13. Організаційно-правові форми регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу	7	2	2	3
Тема 14. Проектування і ціноутворення у сфері інвестиційної діяльності	7	2	2	3
Усього	108	28	28	52

5. Теми та плани семінарських занять

5.1. Теми семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів.

На кожному семінарському занятті (табл. 5.1) викладач оцінює підготовлені студентами доповіді, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються під час виставлення підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Перелік тем семінарських занять

Назва теми	Програмні запитання	Кількість годин	Питання для дискусій	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теоретичні, економічні, організаційні аспекти інвестиційної діяльності підприємства та оцінки її ефективності				
Тема 1. Предмет і задачі навчальної дисципліни	Роль інвестицій у підвищенні ефективності виробництва та у розвитку соціальної сфери. Необхідність управління інвестиціями. Предмет навчальної дисципліни. Оцінка ефективності інвестиційних проєктів, планування та контроль інвестицій як взаємозалежні задачі. Місце навчальної дисципліни в системі економічних дисциплін	2	1. Місце навчальної дисципліни в системі економічних дисциплін	Основна: [9; 10; 13]. Додаткова: [29; 30]
Тема 2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві	Поняття інвестицій. Роль науково-технічного прогресу й інвестицій у підвищенні ефективності суспільного виробництва. Поняття нововведень (інновацій), ефекту й ефективності. Види інновацій. Економічний, соціальний, екологічний, науково-технічний, ресурсний ефект нової техніки	1	1. Роль науково-технічного прогресу й інвестицій у підвищенні ефективності суспільного виробництва	Основна: [1; 2; 8; 17; 19]. Додаткова: [29 – 32]
Тема 3. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності	Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності. Підприємства і їх об'єднання. Фінансово-кредитні установи. Функціональні учасники інвестиційного процесу. Основні джерела інвестицій на підприємствах різних форм власності. Основні види інновацій на підприємстві. Роль інвестицій у підвищенні конкурентоспроможності продукції та підприємства. Необхідність, мета, зміст управління інвестиціями на підприємстві. Суб'єкти управління. Планування інвестицій: довгострокове, короткострокове та поточне. Показники стану інвестиційної діяльності на підприємстві: темпи зростання інвестицій, обсяг валового самофінансування, чисті інвестиції. Частка та норма самофінансування	1	1. Роль інвестицій у підвищенні конкурентоспроможності продукції та підприємства	Основна: [1; 2; 15; 19]. Додаткова: [26 – 32]

1	2	3	4	5
Тема 4. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві	<p>Державне регулювання інвестиційної діяльності. Інвестиційна стратегія як система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємств. Період формування інвестиційної стратегії та факторів. Його визначальні: вид виробленої продукції (засоби виробництва й предмети споживання). Основні етапи розробки інвестиційної стратегії. Стратегічні напрямки: реальні інвестиції та фінансові, галузева концентрація і диверсифікованість інвестиційної діяльності. Довгостроковий, середньостроковий і річний план інвестицій. Критерії та порядок ранжирування інвестиційних проектів. Безповоротні витрати й вплив на ранжирування варіантів інвестицій. Критерії ранжирування інвестиційних проектів. Якісний аналіз і добір інвестиційних проектів. Формування інвестиційного портфеля підприємства. Вибір джерел фінансування інвестицій. Методи фінансування інвестиційних проектів: самофінансування, акціонування, кредити, лізинг, змішане фінансування.</p> <p>Мета та форми контролю інвестиційного процесу на підприємстві. Порівняння очікуваних і фактичних результатів інвестиційних проектів. Використання даних контролю для підвищення обґрунтованості планування інвестицій</p>	1	1. Основні етапи розробки інвестиційної стратегії	<p>Основна: [2; 8; 13; 15]. Додаткова: [30; 32; 39]</p>
Тема 5. Державне регулювання інвестиційної діяльності	<p>Залежність темпів економічного зростання країни від інвестицій. Види державної підтримки інвестиційної діяльності. Вплив величини дисконтної ставки НБУ на обсяг інвестицій. Стан інвестиційної діяльності в Україні та прийняті заходи для її активізації. Спеціальні режими інвестиційної діяльності та вільні економічні зони</p>	1	1. Стан інвестиційної діяльності в Україні	<p>Основна: [1; 2; 8; 17; 25]. Додаткова: [27; 28; 30; 33; 34]</p>

1	2	3	4	5
Тема 6. Методи визначення ефективності інвестицій, розроблені в країнах СНД	<p>Поняття загальної й порівняльної ефективності капітальних вкладень. Показники загальної ефективності капітальних вкладень на рівні держави та підприємства. Критерій приведених витрат: економічна сутність у сфері застосування. Показники річного й інтегрального економічних ефектів.</p> <p>Показники порівняльної ефективності капітальних вкладень: капітальні та поточні витрати, строк окупності капітальних вкладень, коефіцієнти ефективності.</p> <p>Основні положення методичних рекомендацій з комплексної оцінки ефективності заходів, спрямованих на прискорення НТП (1988 р.).</p> <p>Порядок врахування фактора часу в розрахунках ефективності капітальних вкладень. Розрахунок супутніх результатів соціальних і екологічних. Оцінка фактора невизначеності</p>	1	1. Розрахунок супутніх результатів соціальних і екологічних	<p>Основна: [5; 6; 8; 16; 17; 19; 22].</p> <p>Додаткова: [26 – 29; 33]</p>
Змістовий модуль 2. Основні напрями підвищення ефективності реального інвестування				
Тема 7. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах	<p>Укрупнені методи, засновані на розрахунку річних (середньорічних) показників. Метод аннуїтету. Методи, засновані на розрахунку показників за цикл інвестиційного проекту та дисконтуванні грошових потоків.</p> <p>Показник чистого поточного доходу (NPV), сутність і порядок розрахунків. Вибір норми дисконту. Показники ефективності: строк окупності (період повернення) інвестицій (PBP), коефіцієнт рентабельності проекту (PI), коефіцієнт внутрішньої рентабельності (IRR). Модифікований коефіцієнт внутрішньої рентабельності проекту (MIRR). Ризик і методи його обліку в розрахунках ефективності інвестицій</p>	1	1. Переваги й недоліки закордонних методів	<p>Основна: [2; 8; 9; 15; 124].</p> <p>Додаткова: [28; 30; 39]</p>

1	2	3	4	5
Тема 8. Порядок врахування ризику при оцінці інвестиційних проєктів	Ризики систематичні і несистематичні. Облік ризику за допомогою коректування величини норми дисконтування. Методи, засновані на розрахунку величини стандартного відхилення і коефіцієнта варіації. Оцінка стійкості проєкту. Способи зниження ризику. Основні підходи до оцінки ефективності інвестиційних проєктів в умовах високих темпів інфляції	1	1. Ризики систематичні і несистематичні	Основна: [7; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [26 – 28]
Тема 9. Врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливості розрахунків ефективності інвестиційних проєктів в умовах високих темпів інфляції	Розподіл заходів на дві групи залежно від стабільності щорічних корисних результатів і періоду інвестування. Розрахунок річного й інтегрального економічних ефектів на основі показників прибутку, що залишається в розпорядженні підприємств, і економії економічних (приведених) витрат з урахуванням вартості оцінки супутніх результатів. Особливості розрахунків ефективності в умовах високих темпів інфляції. Порядок розрахунку вартісної оцінки супутніх результатів. Показники ефективності капіталовкладень, особливості оцінки ефективності заміни устаткування. Оцінка ефективності на основі показників чистої дисконтованої вартості (доходу)	1	1. Особливості розрахунків ефективності в умовах високих темпів інфляції	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [27 – 30]
Тема 10. Порівняльна ефективність реальних інвестицій	Сутність оцінки порівняльної ефективності альтернативних інвестиційних проєктів. Основні способи попереднього приведення порівнюваних варіантів у порівняльний вид за обсягом і якістю виробленої продукції (робіт). Коефіцієнт приведення різночасних витрат і результатів. Порядок вибору бази порівняння. Поняття безповоротних витрат і їхній вплив на вибір кращого варіанта. Принцип розгляду максимального числа альтернативних варіантів інвестицій. Необхідність і порядок обліку фактора невизначеності	1	1. Необхідність і порядок обліку фактора невизначеності	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [28 – 32]

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4	5
Тема 11. Оцінка ефективності освоєння випуску нової продукції	Порядок розрахунку інтегрального ефекту освоєння нової продукції, реалізованої на внутрішньому ринку. Особливості визначення інтегрального ефекту при реалізації продукції на зовнішньому ринку. Методи оцінки собівартості продукції, що розробляється. Коефіцієнт ефективності та період повернення одноразових витрат: порядок розрахунку й економічна сутність	1	1. Методи оцінки собівартості продукції, що розробляється	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [29 – 34]
Тема 12. Фінансові інвестиції	Основні інструменти фінансового ринку: акції, облігації, ощадні сертифікати, інвестиційні сертифікати. Переваги та недоліки фінансових інвестицій. Оцінка привабливості акцій. Коефіцієнт ефективності інвестицій у цінні папери: сутність і порядок розрахунку. Розвиток фондового ринку в Україні. Інвестиційні операції фінансово-кредитних установ. Принципи управління інвестиційним портфелем цінних паперів. Забезпечення раціонального співвідношення прибутковості та ліквідності	1	1. Розвиток фондового ринку в Україні	Основна: [1; 2; 6; 8; 17; 19]. Додаткова: [28]
Тема 13. Організаційно-правові форми регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу	Основні способи виконання робіт, пов'язаних з реалізацією інвестиційних проектів. Тендери як форма вибору підрядчиків і постачальників на конкурентній основі. Коротка характеристика договорів між учасниками інвестиційного процесу. Фінансове забезпечення інвестиційних проектів	1	1. Фінансове забезпечення інвестиційних проектів	Основна: [1; 2; 12]. Додаткова: [28]
Тема 14. Проектування і ціноутворення у сфері інвестиційної діяльності	Основні положення з проектування підприємств, будівель і споруд. Особливості ціноутворення в інвестиційній сфері України. Кошторисна документація в будівництві	1	1. Особливості ціноутворення в інвестиційній сфері України	Основна: [2; 8; 13; 15]. Додаткова: [29]

5.2. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Практичне заняття (табл. 5.2) включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Таблиця 5.2

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Теоретичні, економічні, організаційні аспекти інвестиційної діяльності підприємства та оцінки її ефективності	Тема 2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві	1	Основна: [1; 2; 8; 17; 19]. Додаткова: [29 – 34]
	Тема 3. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності	1	Основна: [1; 2; 15; 19]. Додаткова: [26 – 32]
	Тема 4. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві	1	Основна: [2; 8; 13; 15]. Додаткова: [30; 32; 39]
	Тема 5. Державне регулювання інвестиційної діяльності	1	Основна: [1; 2; 8; 17; 25]. Додаткова: [27; 28; 30; 33]
	Тема 6. Методи визначення ефективності інвестицій, розроблені в країнах СНД	1	Основна: [5; 6; 8; 17; 19; 22]. Додаткова: [26- 29]

1	2	3	4
	Тема 7. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах	1	Основна: [2; 8; 9; 15; 124]. Додаткова: [28; 30; 39]
Змістовий модуль 2. Основні напрями підвищення ефективності реального інвестування	Тема 8. Порядок врахування ризику при оцінці інвестиційних проектів	1	Основна: [7; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [26 – 28]
	Тема 9. Врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливості розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції	1	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [27 – 30]
	Тема 10. Порівняльна ефективність реальних інвестицій	1	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [28 – 32]
	Тема 11. Оцінка ефективності освоєння випуску нової продукції	1	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [29 – 34]
	Тема 12. Фінансові інвестиції	1	Основна: [1; 2; 6; 8; 17; 19]. Додаткова: [28]
	Тема 13. Організаційно-правові форми регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу	1	Основна: [1; 2; 12]. Додаткова: [28]
	Тема 14. Проектування і ціноутворення у сфері інвестиційної діяльності	1	Основна: [2; 8; 13; 15]. Додаткова: [29]

5.3. Приклади типових практичних завдань за темами

Тема 2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві

Мета практичного завдання полягає в освоєнні навичок визначення структури інвестицій та розміру чистих інвестицій підприємства.

Використовуючи наведені нижче дані (табл. 5.3), визначте структуру інвестицій і розмір чистих інвестицій підприємства за минулий рік.

Таблиця 5.3

Дані про структуру інвестицій підприємства

Показники	Величини показників за варіантами			
	1	2	3	4
Інвестиції у відновлення обладнання, тис. грн	300	400	500	600
Інвестиції в будівництво виробничих будівель, тис. грн	750	300	800	400
Інвестиції в розробку й освоєння випуску нової продукції, тис. грн	600	500	1 000	700
Інвестиції в природоохоронні заходи, тис. грн	800	900	1 100	1 200
Сумарні амортизаційні відрахування, тис. грн	850	950	1 200	1 300

Тема 6. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах

Мета практичного завдання полягає в освоєнні навичок з обґрунтування економічної доцільності упровадження промислового робота (ПР) на основі строку окупності та рентабельності капітальних вкладень і методу аннуїтету.

На основі вихідних даних, наведених у табл. 5.4, необхідно обґрунтувати економічну доцільність упровадження промислового робота на основі строку окупності та рентабельності капітальних вкладень і методу аннуїтету.

Таблиця 5.4

Економічні параметри експлуатації промислового робота

Показники	Величини показників за варіантами			
	1	2	3	4
Ціна ПР (умови постачання EXW), тис. дол.	40	43	46	50
Витрати на транспортування, монтаж і налагодження ПР, тис. дол.	4	4,5	4,8	5
Річні витрати на електроенергію, споживану ПР, тис. дол.	1 000	1100	900	850
Річні витрати на технічне обслуговування і ремонт ПР, тис. дол.	1 200	1 000	1 100	1 400
Річні витрати на налагодження і програмування ПР, тис. дол.	600	650	700	750
Термін служби ПР, років	6	7	5	6
Річні витрати на оплату праці працівника, що звільняється в результаті впровадження ПР, тис. дол.	15	14	16	17

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 48 % (52 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (108 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; підготовку до захисту практичних завдань; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною літературою з інвестиційної діяльності підприємств, законами і нормативними актами з питань інвестицій, статистичними матеріалами з інвестиційної діяльності в Україні. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Теоретичні, економічні, організаційні аспекти інвестиційної діяльності підприємства та оцінки її ефективності				
1. Предмет і задачі навчальної дисципліни	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [32]
2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [1; 2; 8; 17; 19]. Додаткова: [29 – 33]
3. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [1; 2; 15; 19]. Додаткова: [26 – 32]
4. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [2; 8; 13; 15]. Додаткова: [30; 32; 39]
5. Державне регулювання інвестиційної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [1; 2; 8; 6; 17; 22; 25]. Додаткова: [27; 28; 30; 34]
6. Методи визначення ефективності інвестицій, розроблені у країнах СНД	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми. Підготовка до <i>колоквиуму</i>	4	Презентація результатів. Написання колоквиуму	Основна: [5; 6; 8; 17; 19]. Додаткова: [26–29]
Усього за змістовим модулем 1		24		

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 2.				
Основні напрями підвищення ефективності реального інвестування				
7. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми, підготовка до <i>поточної контрольної роботи</i>	4	Презентація результатів. Написання поточної контрольної роботи	Основна: [2; 8; 9; 15; 24]. Додаткова: [28; 30; 39]
8. Порядок врахування ризику при оцінці інвестиційних проектів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [7; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [26 – 28]
9. Врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливості розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [27 – 30]
10. Порівняльна ефективність реальних інвестицій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	4	Презентація результатів	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [28 – 32]
11. Оцінка ефективності освоєння випуску нової продукції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми. Підготовка до <i>поточної контрольної роботи</i>	3	Презентація результатів	Основна: [6; 8; 16; 17; 19]. Додаткова: [29 – 33]

1	2	3	4	5
12. Фінансові інвестиції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми. Написання есе. Підготовка до <i>поточної контрольної роботи</i>	3	Презентація результатів. Захист есе. Написання поточної контрольної роботи	Основна: [1; 2; 6; 8; 17; 19]. Додаткова: [28]
13. Організаційно-правові форми регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми. Підготовка до <i>колоквіуму</i>	3	Презентація результатів. Написання колоквіуму	Основна: [1; 2; 12]. Додаткова: [28]
14. Проектування і ціноутворення у сфері інвестиційної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичної роботи</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми	3	Презентація результатів	Основна: [2; 8; 13; 15]. Додаткова: [29]
Усього за змістовим модулем 2		28		
Усього		52		

6.1. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання (ІЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має науково-дослідницький характер, виконується у формі есе та у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Есе становить твір-роздум невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування з конкретного питання, проблеми. Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального освітлення матеріалу. На відміну від інших методів контролю і перевірки знань, метою есе є діагностика продуктивної, творчої складової пізнавальної діяльності студентів, яка передбачає аналіз інформації, його інтерпретацію,

побудову міркувань, порівняння фактів, підходів і альтернатив, формулювання висновків, особисту оцінку автора тощо.

Виконання ІЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Підготовка ІЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІЗ.

ІЗ передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні методи оцінки ефективності інвестицій.

Практична значущість ІЗ полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем підприємства, на основі його реальних даних за кілька років і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається з різних точок зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, умов його реалізації на підприємстві, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення тощо – в тісному взаємозв'язку та єдиній логіці викладу.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що у процесі виконання аналізу інвестиційної діяльності підприємств й обґрунтування шляхів підвищення її ефективності студент повинен використовувати різноманітні методи, підходи до визначення та обґрунтування вибору критеріїв і показників оцінки інвестиційних проектів.

У процесі виконання ІЗ, разом з теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

Перелік тем есе:

1. Стан інвестиційної діяльності в Україні.

2. Основні напрямки державної підтримки інвестиційної діяльності в Україні.

3. Основні напрямки державної підтримки інвестиційної діяльності в промислово розвинутих країнах.

4. Форми та напрямки прямих іноземних інвестицій в економіку України.

5. Лізинг і інвестиційна діяльність.

6. Проблеми оцінки стану інвестиційної діяльності підприємств.

7. Особливості розрахунків ефективності інвестицій в умовах високих темпів інфляції.

8. Проблеми обліку ризику у процесі оцінювання ефективності інвестиційних проектів.

9. Методи зниження ризику інвестиційних проектів.

10. Методи зниження ризику інвестицій у цінні папери.

11. Проблеми врахування екологічних наслідків інвестиційних проектів у процесі оцінювання їхньої ефективності.

12. Проблеми обліку соціальних наслідків інвестиційних проектів у процесі оцінювання їхньої ефективності.

13. Народногосподарський і госпрозрахунковий підхід до оцінки ефективності інвестиційних проектів.

14. Пільги представляються інвесторам у рамках вільних економічних зон.

15. Оцінка інвестиційного проекту за допомогою модифікованого коефіцієнта внутрішньої рентабельності (MIRR).

16. Державна амортизаційна політика і стимулювання інвестицій.

17. Особливості оцінки ефективності технологічних інновацій.

Мета ІЗ – формування практичних навичок та вміння їх застосувати в процесі вирішення поставленого завдання.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується студентом самостійно за консультування з викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Індивідуальне науково-дослідне завдання видається викладачем на початку семестру, протягом якого вивчається дисципліна. Студент має надати ІЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Бали за виконання ІЗ враховуються під час виставлення загальної оцінки з дисципліни.

Вимоги до оформлення. Формат аркуша – А4. Поля: ліве – 30 мм; праве, верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт Arial, розмір шрифту для

основного тексту – кг 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Не дозволяються виділення в тексті курсивом та підкреслення.

Обсяг ІЗ повинен становити у друкованому варіанті 5 – 6 сторінок.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

Вимоги до змісту. Індивідуальне науково-дослідне завдання повинне складатися з таких елементів, як:

титульна сторінка;

основна частина (5–6 сторінок);

список використаної літератури;

додатки (за необхідності).

6.2. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Перелічіть основні види інновацій на промисловому підприємстві.
2. Чому без інновацій неможливо забезпечити конкурентоспроможність підприємства?
3. Яка економічна сутність коефіцієнта економічної ефективності капітальних вкладень?
4. Дайте економічну інтерпретацію добутку $E_m \cdot K$.
5. Перелічіть основні принципи розрахунків порівняльної ефективності капітальних вкладень.
6. Протягом двох років на впровадження гнучкої автоматичної лінії витрачено 300 тис. грн. Яким чином і чому зміниться сума витрат, якщо її привести до першого року?
7. Чому необхідно робити вартісну оцінку супутніх економічних, соціальних і екологічних результатів інновацій?
8. Які існують методи вартісної оцінки супутніх результатів інновацій?
9. Чи може бути реалізована інновація, що забезпечує велику економію матеріальних і трудових ресурсів, але не відповідає вимогам екологічних стандартів?
10. Перелічіть показники ефекту й ефективності інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах.
11. Яка економічна сутність показника "чистої приведеної вартості"?
12. Як розраховується строк окупності та коефіцієнт ефективності капітальних вкладень?

13. Як визначається коефіцієнт внутрішньої рентабельності проекту і яка його економічна інтерпретація?

14. Яким чином розраховується інтегральний економічний ефект технологічної інновації, що характеризується тривалим періодом інвестування і нерівномірним розподілом корисних результатів?

15. Чи приймете Ви рішення впровадити на підприємстві технологічну інновацію, що забезпечує ліквідацію важкої фізичної праці в шкідливих умовах, але не приведе до зниження питомих витрат на виробництво продукції?

16. Назвіть можливі підходи до обліку ризику у процесі оцінювання ефективності інновацій.

17. Яким чином вираховується ризик інновації через норму дисконту?

18. Перелічіть основні джерела інвестицій на підприємстві.

19. Що розуміють під систематичним і несистематичним ризиком інвестиційного проекту?

20. Як розрахувати реальну банківську процентну ставку, знаючи номінальну?

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь);

групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування

таких навчальних технологій, як: проблемні лекції; семінари-дискусії; мозкові атаки та презентації (табл. 8.1).

Таблиця 8.1

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома – трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються	Проблемна лекція з питання: "Види державної підтримки інвестиційної діяльності" (за темою 2). Проблемна лекція з питання: "Оцінка стану інвестиційної діяльності на підприємстві" (за темою 3)
Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію	Мозкова атака щодо оцінки ефективності освоєння випуску нової продукції (практичне заняття за темою 11). Мозкова атака щодо аналізу особливостей ціноутворення в інвестиційній сфері України (практичне заняття за темою 14)
Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг	Презентація ілюстративного матеріалу лекцій

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Оцінювання студентів здійснюється відповідно до накопичувальної бально-рейтингової системи оцінки успішності.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, тестування, есе та презентації.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

У процесі виставлення балів за поточний контроль, оцінці підлягають: рівень засвоєння теоретичних знань та практичних умінь і навичок з тем, включених до змістових модулів; самостійне опрацювання тем; проведення розрахунків та контрольних робіт; написання есе, презентації.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Модульний контроль проводиться у формі колоквиуму.

Колоквиум – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно встановленому терміну.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку – підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум 100 балів), визначається як сума (проста) балів за результати успішності студента при поточному контролі, включаючи колоквиум.

Бали, отримані за колоквіуми, додаються до балів за поточну успішність. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Порядок та критерії оцінювання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни та технологічній карті (додаток А). Сумарний результат у балах складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – незараховано" заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

У випадку отримання менше 60 балів, студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у визначений деканом термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів, декан призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді деканом факультету пропонується студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно. Повторне вивчення навчальної дисципліни може здійснюватись як в університеті (разом зі студентами заочної форми навчання, дистанційно, отримуючи консультативну допомогу викладачів кафедри), так і в іншому вищому закладі освіти. Декан готує проект наказу про повторне вивчення студентом навчальної дисципліни, встановлює терміни ліквідації академічної заборгованості, залишаючи у контингенті студентів факультету. Академічна заборгованість обов'язково ліквідується до початку навчального року. Якщо студент не ліквідував академічну заборгованість він не включається до переводного наказу та відраховується з університету.

Колоквіум здійснюється в письмовій формі за відповідними білетами, зміст яких містить питання всіх тем змістового модуля. Таким чином, після вивчення тем 1 – 6 (змістовий модуль 1) студенти денної форми навчання виконують завдання 1 поточного модульного контролю. Відповідно, після вивчення тем 7 – 14 (змістовий модуль 2), виконується завдання 2. Теоретична частина завдання модульного контролю містить: або теоретичні питання, або тестові завдання закритої та відкритої форм.

Практична частина завдання модульного контролю складається з практичних завдань різних ступеней складності.

Зразок типової структури колоквиуму за змістовим модулем 1

Теоретична частина – 12 балів (по 6 балів за кожну правильну відповідь).

1. Поняття і класифікація інвестицій.
2. Роль НТП і інвестицій у підвищенні ефективності суспільного виробництва.

Практична частина (5 балів).

Використовуючи наведені нижче дані, визначте структуру інвестицій і розмір чистих інвестицій підприємства за минулий рік.

Таблиця 9.1

Дані про структуру інвестицій підприємства

Показники	Величини показників
Інвестиції у відновлення обладнання, тис. грн	300
Інвестиції в будівництво виробничих будівель, тис. грн	750
Інвестиції в розробку й освоєння випуску нової продукції, тис. грн	600
Інвестиції в природоохоронні заходи, тис. грн	800
Сумарні амортизаційні відрахування, тис. грн	850

Етапи розв'язання завдання оцінюються таким чином:

- 1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема структури інвестицій;
- 2 бали – за арифметичну правильність розрахунків;
- 3 бали – за охайність подання результатів;
- 4 бали – за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку показників.
- 5 балів – за наявність і ґрунтовність висновку.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

**Система оцінювання рівня сформованості
професійних компетентностей**

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год	Форми навчання			ОЦІНКА рівня сформованих компетентностей	
						Форми контролю	Макс. бал
1	2	3	4			5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні, економічні, організаційні аспекти інвестиційної діяльності підприємства та оцінки її ефективності							31,5
Здатність до розуміння сутності інвестиційної діяльності та уміти працювати у групі	1-2	Ауд.	4	Лекція	1. Предмет і задачі навчальної дисципліни. 2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві	Робота на лекції. Активна участь та захист практичних завдань, презентація груп	4,5
			4	Практичне заняття	Вирішення практичного завдання щодо визначення структури інвестицій і розміру чистих інвестицій підприємства, частки валового самофінансування		
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	На першому навчальному тижні контроль самостійної роботи не відбувається	
Здатність до розуміння змісту кожного етапу управління інвестиціями	3-4	Ауд.	4	Лекція	3. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності. 4. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві	Робота на лекції. Активна участь у виконанні практичних завдань	5
			4	Практичне заняття	Вирішення практичного завдання щодо визначення найбільш економічного варіанта обробки деталей		
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		

1	2	3	4		5	6	
Здатність до визначення ефективності інвестицій, розроблених у країнах СНД	5-6	Ауд.	4	Лекція	5. Державне регулювання інвестиційної діяльності. 6. Методи визначення ефективності інвестицій, розроблені у країнах СНД	Робота на лекції. Активна участь у виконанні практичних завдань, захист завдання	22
			4	Практичне заняття	Вирішення практичного завдання з визначення ефективності інвестицій, розроблених в країнах СНД		
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
		РАЗОМ за змістовим модулем 1				31,5	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні напрями підвищення ефективності реального інвестування						68,5	
Здатність до визначення ефективності реальних інвестицій	7-8	Ауд.	4	Лекція	7. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах. 8. Порядок врахування ризику у процесі оцінювання інвестиційних проектів	Робота на лекції. Колоквіум. Есе. Активна участь у виконанні практичних завдань, презентація груп	14
			4	Практичне заняття	Вирішення практичного завдання на розрахунок показників: чистий дисконтований результат проекту, коефіцієнт ефективності одноразових витрат (внутрішньої рентабельності), період повернення одноразових витрат та інші показники ефективності інвестицій		
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		

Продовження табл. 10.1

1	2	3	4		5	6	
Здатність до врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливостей розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції	9-10	Ауд.	4	Лекція	9. Врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливостей розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції. 10. Порівняльна ефективність реальних інвестицій	Робота на лекції. Активна участь у виконанні практичних завдань, захист завдання, презентація груп	5
			4	Практичне заняття	Вирішення практичного завдання з визначення сумарної величини інвестицій за проектом, приведеної з урахуванням фактора часу		
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
Здатність до визначення ефективності освоєння випуску нової продукції	11-12	Ауд.	4	Лекція	11. Оцінка ефективності освоєння випуску нової продукції. 12. Фінансові інвестиції	Робота на лекції. Активна участь у виконанні практичних завдань	22
			4	Практичне заняття	Вирішення практичного завдання з визначення ефективності освоєння випуску нової продукції		
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		

Закінчення табл. 10.1

1	2	3		4		5	6
Здатність до розуміння сутності функціонування ТНК і БНК	13-14	Ауд.	4	Лекція	13. Організаційно-правові форми регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу. 14. Проектування і ціноутворення у сфері інвестиційної діяльності	Робота на лекції. Активна участь у виконанні практичних завдань, презентація груп	27,5
			4	Практичне заняття	Робота в малих групах: характеристика договорів між учасниками інвестиційного процесу; особливості ціноутворення в інвестиційній сфері України		
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
РАЗОМ за змістовим модулем 2							68,5
УСЬОГО годин			108		Загальна максимальна кількість балів із дисципліни		100

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота														Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	
2	2,5	2,5	2,5	2,5	19,5	11,5	2,5	2,5	2,5	2,5	19,5	19,5	8	100

Примітка. T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		лекції + практичні	есе	завдання за темами	презентація	поточні КР	КОЛОКВІУМ	РАЗОМ	
ЗМ 1	Тема 1, 2	1 тиждень	2	–	–	–	–	2	
		2 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
	Тема 3, 4	3 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
		4 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
	Тема 5, 6	5 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
		6 тиждень	2	–	0,5	–	–	17	19,5
ЗМ 2	Тема 7, 8	7 тиждень	2	–	0,5	–	9	11,5	
		8 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
	Тема 9, 10	9 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
		10 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
	Тема 11, 12	11 тиждень	2	–	0,5	–	–	2,5	
		12 тиждень	2	7	0,5	–	10	–	19,5
	Тема 13, 14	13 тиждень	2	–	0,5	–	–	17	19,5
		14 тиждень	2	–	–	6	–	–	8

РАЗОМ	28	7	6	6	19	34	100
--------------	----	---	---	---	----	----	------------

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмидт; пер. с англ.; [под ред. Л. П. Белах]. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 632 с.
2. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. – К. : МП "ИТЕМ" ЛТД, 1995. – 448 с.
3. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю: монографія / М. І. Бондар. – К. : КНЕУ, 2008. – 253 с.
4. Бочаров В. В. Инвестиции / В. В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2009. – 380 с.
5. Гончаров А. Б. Инвестирование : учебное пособие для самостоятельного изучения дисциплины / А. Б. Гончаров. – Х. : Изд. дом "Инжэк", 2003. – 352 с.
6. Господарський кодекс України (зі змінами та доповненнями) // Голос України. – 2003. – № 49. – С. 15–25.
7. Гриньова В. М. Аналітичне забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства / В. М. Гриньова, Л. В. Гриневич. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 254 с.
8. Дерил Норткотт. Принятие инвестиционных решений / Дерил Норткотт; пер. с англ. ; под ред. А. Н. Шохина. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 248 с.
9. Інвестування : навч. посіб. / під заг. ред. докт. екон. наук, проф. В. М. Гриньової. – Х. : ВД "Инжек", 2003. – 320 с.
10. Інвестування : підручник. Затверджено МОН / за ред. Л. О. Омелянович. – К., 2012. – 278 с.
11. Касич А. О. Розвиток інвестиційно-інноваційних процесів в Україні : джерела, оцінка, перспективи : монографія / А. О. Касич. – Кременчук : Кременчуц. міськ. друк., 2008. – 405 с.
12. Кириченко О. А. Інвестування : підручник / О. А. Кириченко, С. А. Єрохін. – К. : Знання, 2009. – 573 с.

13. Коюда В. О. Основи інвестиційного менеджменту : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] / В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. – К. : Кондор, 2008. – 338 с.
14. Орлов П. А. Менеджмент качества и сертификация продукции / П. А. Орлов. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2004. – 304 с.
15. Орлов П. А. Методический подход к ранжированию проектов реальных инвестиций по социально-экономической эффективности / П. А. Орлов, В. В. Рубан // Бизнес Информ. – 2007. – № 8. – С. 8–10.
16. Орлов П. А. Сравнительная оценка эффективности капитальных вложений / П. А. Орлов // Экономика Украины. – 2004. – № 1(498). – С. 27–32.
17. Пересада А. А. Основы инвестиционной деятельности / А. А. Пересада. – К. : Либра, 1996. – 284 с.
18. Податковий кодекс України (зі змінами та доповненнями) // Голос України. – 2011. – №№ 13–14; 15–16; 17. – С. 112.
19. Пономаренко В. С. Реальне інвестування суб'єктів господарювання : навч. посіб. / В. С. Пономаренко, О. М. Ястремська. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2000. – 168 с.
20. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон : Закон України (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 50. – С. 676.
21. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.91 № 959/ХП-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – С. 377.
22. Про інвестиційну діяльність : Закон України (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 47. – С. 1321–1359.
23. Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Харкова : Закон України (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради. –

2000. – № 32. – С. 259.

24. Чесноков А. С. Инвестиционная стратегия и финансовые игры / А. С. Чесноков. – М. : ПАИМС, 1994. – 262 с.

25. Экономика предприятия : учеб. пособ. / под общ. ред. П. А. Орлова. – Х. : РИО ХГЭУ, 2000. – 400 с.

11.2. Додаткова

26. Афанасьев М. В. Управління проектами : навч.-метод. посіб. / М. В. Афанасьєв, І. В. Гонтарева. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 272 с.

27. Беренс В. Руководство по подготовке промышленных технико-экономических исследований / В. Беренс, П. М. Хавранек; пер. с англ. – М. : АОЗТ "Интерэксперт", 1995. – 344 с.

28. Воронос К. Проблемы оценки инвестиционных проектов, осуществляемых на действующем предприятии / К. Воронос // ЭКО. – 1996. – № 1.

29. Міщенко В. Я. Економіка виробничо-підприємницької діяльності : навч. посіб. / В. Я. Міщенко, П. А. Орлов, Є. Ф. Пеліхов; [за ред. Є. Ф. Пеліхова]. – К. : ІСДО, 1995. – 256 с.

30. Орлов П. А. Научно-методический подход к оцениванию экономического эффекта от экспорта энергосберегающих машин и оборудования с учетом повышения точности определения затрат на их производство и сбыт / П. А. Орлов, А. Ю. Орлова // Социальная экономика. – Харьков, 2013. – № 1. – С. 123–130.

31. Орлов П. Совершенствование государственной амортизационной политики / П. Орлов, С. Орлов // Экономика Украины. – 2003. – № 2. – С. 32–36.

32. Реутов В. Е. Международная инвестиционная деятельность : [учеб. пособ.] / В. Е. Реутов, А. С. Горда. –

Симферополь : Феникс, 2008. – 335 с.

33. Рубан В. В. Поняття ефективності інвестиційної діяльності на промислових підприємствах / В. В. Рубан // Економічна наука XXI століття: реалії та перспективи : зб. наук. пр. з актуальних проблем економічних наук: у 2-х частинах. Ч. 2. Наукова організація "Перспектива". – Дніпропетровськ : Видавничий дім "Гельветика", 2013. – С. 112–118.

34. Рубан В. В. Сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні / В. В. Рубан // Сучасні проблеми інвестиційної діяльності в Україні: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18-19 січня 2013 р.): У 2-х частинах. Ч.1. – Київ: ГО "Київський економічний науковий центр", 2013. – С. 106–109.

35. Савчук В. П. Анализ и разработка инвестиционных проектов : [учеб. пособ.] / В. П. Савчук, С. И. Прилипко, Е. Г. Величко. – К. : Абсолют-В, 1999. – 304 с.

36. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / Б. Твисс. – М. : Экономика, 1989. – 272 с.

37. Холт Р. Н. Основы финансового менеджмента / Р. Н. Холт. – М. : Дело, 1993. – 128 с.

38. Энджел Л. Как покупать акции / Л. Энджел, Б. Бойд. – М. : ПАИМС, 1992. – 352 с.

39. Ястремська О. М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади : монографія / О. М. Ястремська. – Х. : ІНЖЕК, 2004. – 488 с.

11.3. Інформаційні ресурси

40. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України. – Режим доступу : www.ukrproject.gov.ua.

41. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Інвестування" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет і задачі навчальної дисципліни					
Здатність до розуміння ролі інвестицій у підвищенні ефективності виробництва та у розвитку соціальної сфери	Сутність навчальної дисципліни в системі економічних дисциплін	Знання сутності і навчальної дисципліни в системі економічних дисциплін та його предмету	Планувати та контролювати інвестиції як взаємозалежні задачі	Ефективно формувати стратегію щодо управління інвестиціями	Відповідальність за точну ідентифікацію сучасних технологій та реалізацію ефективних інвестиційних стратегій
Тема 2. Теоретичні основи інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві					
Здатність до розуміння сутності інвестиційної та інноваційної діяльності на підприємстві	Сутність понять інвестицій та інновацій	Знання сутності інвестицій та інновацій і ролі науково-технічного прогресу й інвестицій у підвищенні ефективності суспільного виробництва	Розрізняти види ефектів нової техніки	Презентувати результати оцінки ефектів від інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства	Відповідальність за точність і коректність розрахунку ефектів від інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності					
Здатність до розуміння суб'єктів й об'єктів інвестиційної діяльності	Сутність основних видів інновацій на підприємстві	Знання сучасних показників оцінки стану інвестиційної діяльності на підприємстві	Розраховувати темпи зростання інвестицій, обсяг валового самофінансування, чисті інвестиції	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо планування інвестицій на підприємстві	Самостійно приймати ефективні рішення щодо вибору джерел інвестицій на підприємствах
Тема 4. Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві					
Здатність до ефективного управління інвестиційною та інноваційною діяльністю на підприємстві	Сутність функцій менеджменту	Знання основних етапів розробки інвестиційної стратегії	Формувати інвестиційний портфель підприємства	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо використання даних контролю для підвищення обґрунтованості планування інвестицій	Приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за реалізацію інвестиційної стратегії підприємства
Тема 5. Державне регулювання інвестиційної діяльності					
Здатність до розуміння процесу державного регулювання інвестиційної діяльності	Сутність державного регулювання	Знання основних видів державної підтримки інвестиційної діяльності	Аналізувати стан інвестиційної діяльності в Україні та прийняті заходи для її активізації	Презентувати результати аналізу інвестиційної діяльності в Україні	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення щодо впливу величини дисконтної ставки НБУ на обсяг інвестицій

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Методи визначення ефективності інвестицій, розроблені в країнах СНД					
Здатність до визначення ефективності інвестицій, розроблених у країнах СНД	Сутність ефективності	Знання поняття загальної й порівняльної ефективності капітальних вкладень	Розраховувати показники порівняльної ефективності капітальних вкладень: капітальні та поточні витрати, строк окупності капітальних вкладень, коефіцієнти ефективності	Здатність до розроблення пропозицій керівництву щодо порядку врахування фактора часу в розрахунках ефективності капітальних вкладень	Приймати рішення в умовах невизначеності та відповідати за точність і коректність результатів оцінки
Тема 7. Методи визначення ефективності реальних інвестицій, розроблені в промислово розвинутих країнах					
Здатність до розв'язання задач з визначення ефективності реальних інвестицій	Сутність поняття ефекту та ефективності	Знання переваг і недоліків закордонних методів визначення ефективності реальних інвестицій	Розраховувати показник чистого поточного доходу (NPV), строк окупності (період повернення) інвестицій (PBP), коефіцієнт рентабельності проекту (PI), коефіцієнт внутрішньої рентабельності (IRR)	Здатність до розроблення пропозицій керівництву щодо вибору найбільш ефективних проектів реальних інвестицій	Приймати ефективні управлінські рішення щодо розробки пропозиції керівництву підприємства щодо реалізації альтернативних проектів
Тема 8. Порядок врахування ризику при оцінці інвестиційних проектів					
Здатність до розв'язання задач врахування ризику при оцінці інвестиційних проектів	Особливості ризиків та їх види	Облік ризику за допомогою коректування величини норми дисконтування	Оцінювати стійкість проекту	Здатність до розроблення способів зниження ризику	Самостійно приймати ефективні рішення щодо зниження ризику інвестування

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Врахування супутніх соціальних і екологічних результатів та особливості розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції					
Здатність до розв'язання задач з урахуванням супутніх соціальних і екологічних результатів інвестування	Сутність соціальних і екологічних результатів	Знання особливостей розрахунків ефективності в умовах високих темпів інфляції	Обґрунтовувати порядок розрахунку вартісної оцінки супутніх результатів	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо обґрунтування особливості розрахунків ефективності інвестиційних проектів в умовах високих темпів інфляції	Відповідальність за точність і коректність розрахунків
Тема 10. Порівняльна ефективність реальних інвестицій					
Здатність до розв'язання задач з порівняльної ефективності реальних інвестицій	Сутність порівняльної ефективності	Знання сутності оцінки порівняльної ефективності альтернативних інвестиційних проектів	Обґрунтовувати принцип розгляду максимального числа альтернативних варіантів інвестицій	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо реалізації найбільш ефективних проектів	Відповідальність за точність і коректність розрахунків
Тема 11. Оцінка ефективності освоєння випуску нової продукції					
Здатність до оцінки ефективності проектів освоєння випуску нової продукції	Сутність нової продукції	Знання порядку розрахунку інтегрального ефекту освоєння нової продукції	Обґрунтовувати особливості визначення інтегрального ефекту при реалізації продукції на зовнішньому ринку	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо обґрунтування проекту освоєння випуску нової продукції	Відповідальність за точність і коректність розрахунків

1	2	3	4	5	6
Тема 12. Фінансові інвестиції					
Здатність до розуміння переваг та недоліків фінансових інвестицій	Види цінних паперів	Знання основних інструментів фінансового ринку	Розраховувати коефіцієнт ефективності інвестицій у цінні папери	Здатність до розроблення пропозицій керівництву щодо забезпечення раціонального співвідношення прибутковості та ліквідності	Приймати рішення в умовах невизначеності та відповідати за точність і коректність результатів обробки інформації
Тема 13. Організаційно-правові форми регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу					
Здатність до розуміння організаційно-правових форм регулювання взаємодії учасників інвестиційного процесу	Види договорів	Знання основних способів виконання робіт, пов'язаних з реалізацією інвестиційних проектів	Оцінювати підрядників і постачальників на конкурентній основі	Здатність до розроблення пропозицій керівництву щодо фінансового забезпечення інвестиційних проектів	Приймати ефективні управлінські рішення щодо розробки пропозиції керівництву підприємства щодо проведення тендерів
Тема 14. Проектування і ціноутворення в сфері інвестиційної діяльності					
Здатність до розв'язання задач з проектування і ціноутворення у сфері інвестиційної діяльності	Особливості маркетингової товарної та цінової політики підприємства	Знання основних положень з проектування підприємств, будівель і споруд	Складати кошторисну документацію у будівництві	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо обґрунтування доцільності будівництва	Самостійно приймати ефективні рішення щодо ефективної цінової політики підприємства у сфері інвестиційної діяльності

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	12
5. Теми та плани семінарських занять.....	14
5.1. Теми семінарських занять	14
5.2. Теми практичних занять	20
5.3. Приклади типових практичних завдань за темами.....	21
6. Самостійна робота.....	23
6.1. Індивідуальне завдання.....	26
6.2. Контрольні запитання для самодіагностики	29
7. Індивідуально-консультативна робота.....	30
8. Методи навчання	30
9. Методи контролю	31
10. Розподіл балів, які отримують студенти	34
11. Рекомендована література.....	41
11.1. Основна.....	41
11.2. Додаткова	42
11.3. Інформаційні ресурси.....	44
Додатки.....	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІНВЕСТУВАННЯ"
для студентів напряму підготовки
6.030507 "Маркетинг"
усіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: **Орлов** Петро Аркадійович
Рубан Вячеслав Валерійович

Відповідальний за випуск *Орлов П. А.*

Редактор *Лященко О. Г.*

Коректор *Лященко О. Г.*

План 2015 р. Поз. № 26 ЕВ. Обсяг 51 с.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*

